

INRE
inv. milit.

LUETTELO SUOMEN AUTONOMIAN AJAN RESERVIKOMPANIAIOISTA
Laatinut: Veikko Kunnas 26.6.1986

Taustaa

Yleinen asevelvollisuus tuli voimaan Saksassa 1871 Saksa-Ranska -sodan jälkeen ja sen jälkeen useimmissa Euroopan maissa. Syksyllä 1870 aloitti Aleksanteri II valmistelut yleiseen asevelvollisuuteen siirtymiseksi. Venäjän asevelvollisuuslaki vahvistettiin 1874. Suomessa asevelvollisuuskomission mietintö valmistui 1874, ajatuksena puhtaasti suomalaisen armeijan luominen. Aleksanteri II hyväksyi 1876 Suomen asiain komitean ehdotuksen asevelvollisuuslaiksi. Lakiehdotus joutui Suomen säätyjen käsiteltäväksi vuosien 1877-78 valtiopäivillä, jonka jälkeen asetettiin erityinen asevelvollisuusvaltiokunta valmistelemaan asiaa. Valmistunut asevelvollisuuslaki hyväksyttiin 16.11.1878 ja vahvistettiin 18.12.1878. Laki määrättiin astuvaksi voimaan 1.1.1881. Lakiehdotuksen mukaan sotaväki jakaantui aktiivijoukkoihin, reserviin ja nostoväkeen. Näin syntyi autonomian aikainen ns. "vanha sotaväki", joka oli Suomen ensimmäinen yleiseen asevelvollisuuteen perustuva sotalaitos. Valinta palveluun tapahtui arvan perusteella. Aktiivipalvelus kesti kolme vuotta ja reservipalvelukseen joutuneet olivat reserviharjoituksissa kolmena vuotena peräkkäin, 30 päivää kunakin vuonna. Reservin harjoitukset käytiin reservikomppanioissa. Vuonna 1901 julkaistiin Venäjällä uusi asevelvollisuuslaki, jonka mukaan myös Suomen asevoimat oli tarkoitus yhdistää venäläisiin ja palveluaika pidentää 5 vuoteen. Suomessa ei tätä hyväksytty, joten Suomen sotaväki hajoitettiin. Loppuvuodesta 1901 lakkautettiin myös tarkk'ampujapataljoonat, joiden yhteyteen reservikomppaniat kuuluivat.

Reservi komppaniat

Tarkk'ampujapataljoonia oli 8, jokaisen pataljoonan alueelle sijoitettiin neljä reservikomppaniaa. Näin syntyi 22.2.1882 annetulla keisariillisella julistuksella 32 uutta kasarmialuetta (joista kaksi nykyisin Neuvostoliiton alueella).

Reservikomppanioiden rakennuksia varten laati Yleisten rakennusten ylihallitus yhteiset piirustukset, jotka senaatti vahvisti lopullisesti 19.12.1882. Samana päivänä määräsi sotilastoimituskunta kasarmien rakennusurakat huutokaupattaviksi. Tarvittavat maa-alueet pakko-tunastettiin valtiolle.

Kasarmialueet sijoitettiin aina jonkin vesistön lähelle. Ampumarata sijoitettiin aluksi aivan harjoituskentän läheisyyteen kasarmialueelle, kiväärien tulivoiman kasvaessa 1890-luvulla ampumaradat sijoitettiin kauemmaksi kasarmialueista.

Lisätietoja asiasta:

- Saarinen, Eero-Eetu Ensimmäiset asevelvolliset Reservimiehet. Lammin, Urjalan, Oriveden ja Saarijärven reservikompaniat 1883-99. Sotahistoriallisen Seuran julkaisuja nro 3. Helsinki 1967.
- Laine, Pekka Tarkk'ampujapataljoonien puukasarmit 1881. Espoo 1981.
- Jokipii, Mauno(toim.) art. Jussi T. Lappalainen Saarijärven kirja. JKKY:n kotiseutusarja nro 1. Pieksämäki 1963.
- Kuosa, Mauno "Kotipalveluksesta..." Sotilasaikakausilehti nro 5-6. 1957.

Valtionarkisto, Rakennushallituksen arkisto.

Sisällön mukaan järjestetyt asiakirjat ostikolla Reservikomppanioiden korjaus ja rakennusasiakirjat (sisältää 5 kansiota Reservikompanioista - lähinnä vuokrasopimuksia).

- Suomen 1. Uudenmaan tarkkampusjapataljoonan reservipiiri:
 1. Artjärven reservikomppania, Artjärvi
 2. Tuusulan reservikomppania, Tuusula
 3. Lohjan reservikomppania, Lohja
 4. Halikon reservikomppania, Halikko
- Suomen 2. Turun tarkkampusjapataljoonan reservipiiri:
 5. Maarian reservikomppania, Maaria *nyk. Turku*
 6. Uudenkaupungin reservikomppania, Uusikaupunki
 7. Ulvilan reservikomppania, Ulvila
 8. Ikaalisten reservikomppania, Ikaalinen
- Suomen 3. Vaasan tarkkampusjapataljoonan reservipiiri:
 9. Närpiön reservikomppania, Närpiö
 10. Laihian reservikomppania, Laihia
 11. Alavuden reservikomppania, Alavus
 12. Kruunupyyn reservikomppania, Kruunupyy
- Suomen 4. Oulun tarkkampusjapataljoonan reservipiiri:
 13. Oulaisten reservikomppania, Oulainen
 14. Oulun reservikomppania, Oulu
 15. Kemin reservikomppania, Kemi
 16. Kajaanin reservikomppania, Kajaani
- Suomen 5. Kuopion tarkkampusjapataljoonan reservipiiri:
 17. Iisalmen reservikomppania, Iisalmi
 18. Suonenjoen reservikomppania, Suonenjoki
 19. Juuan reservikomppania, Juuka
 20. Joensuun reservikomppania, Joensuu
- Suomen 6. Mikkelin tarkkampusjapataljoonan reservipiiri:
 21. Savonlinnan reservikomppania, Savonlinna
 22. Mikkelin reservikomppania, Mikkelä
 23. Mäntyharjun reservikomppania, Mäntyharju
 24. Taavetin reservikomppania, Taavetti (Luumäki)
- Suomen 7. Hämeenlinnan tarkkampusjapataljoonan reservipiiri:
 25. Lammin reservikomppania, Lammi
 26. Urjalan reservikomppania, Urjala
 27. Oriveden reservikomppania, Orivesi
 28. Saarijärven reservikomppania, Saarijärvi
- Suomen 8. Viipurin tarkkampusjapataljoonan reservipiiri:
 29. Lappeenrannan reservikomppania, Lappeenranta
 30. Muolaan reservikomppania, Muolaa*
 31. Rautjärven reservikomppania, Rautjärvi
 32. Sortavalan reservikomppania, Sortavala*

* Ei mukana

ALAVUS**Reservipiirin numero:** 3**Säilyneitä rakennuksia:** 5

Upseerirakennus, ruokailukatos, arestihuone, asuinrakennus, kellari

Alueen sijainti:Alavuden kirkonkylä, Ammatillinen koulutuskeskus, *om. vakuo***Alueen käytöstä:**

1952 paikalle valtion kehitysvammalaitos. Tuolloin nimenä "Tyttökoti".
 1958 nimeksi "Työkoti". 1976 lähtien alueelle suunniteltu ammatillista
 koulutuskeskusta: Koulutuskeskus otettiin käyttöön syksyllä 1982.

Omistussuhteet:

Valtio omistaa

Tietoja säilyneistä rakennuksista:

1. Upseerinrakennus ("Kuusela") 1882, ollut johtajan asuinrakennus.
Kunto tyydyttävä.
2. Ruokailukatos 1882, ollut muutettuna toimistokäytössä. Kunto tyydyttävä.
3. Arestihuone ("Mäntylä") 1882, ollut asuinkäytössä. Kunto hyvä.
4. Asuinrakennus ("Pohjoila") 1882, pieni rakennus, ollut asuinkäytössä. Kunto tyydyttävä.
5. Kellari 1882, kiveä. Kunto heikko.

Tietoja hävinneistä rakennuksista:

Miehistöparakki 1882, tuhoutui tulipalossa 1980.

Lisätietoja:

Valokuvia alueesta: Museovirasto, rak.hist.osasto neg.rho.
 65174, 65176, 65177, 65178, 65180, 65175, 65182, 65179.

Alavuden kirkonkylä 1882

ARTJÄRVI

Reservipiirin numero: 1

Säilyneitä rakennuksia: 2

Upseerirakennus, kellari

Alueen sijainti:

Vuorenmäen kylässä, lähellä Viikkalan järveä

Alueen käytöstä:

1920-luvulla suojeluskunnan käytössä. Nykyisin käyttämättä. Peruskorjaussuunnitelmaa tehty 1980. Arkkitehtitoimisto Pekka Hornamo. Ehdotuksessa alueen tuleva käyttö joko kirjastona tai nuorison vapaa-aikatarkoituksiin.

Omistussuhteet:

Suojeluskunta ja kunta ostivat alueen 3.10.1924. Nykyisin alue ja rakennuksen kunnan omistuksessa.

Tietoja säilyneistä rakennuksista:

Upseerirakennus. Asu alkuperäinen, rakennus ei käytössä.
Kellari. Ei tietoa kunnosta.

Tietoja hävinneistä rakennuksista:

Aliupseerirakennus purettu keväällä 1984. Ollut kanttorin asuintalona.

Alueen yleiskuva:

Lisätietoja:

Jouko Hovi, kulttuurisihteerin p. 602 224.

Alueesta valokuvia: Artjärven kunnan tekninen toimisto.

Liitteitä:

HALIKKO

Reservipiirin numero: 1

Säilyneitä rakennuksia: 2

Upseerirakennus, aliupseerirakennus

Alueen sijainti:

Märyn kylässä, Alastalon, Yli-Heikkilän ja Sipilän taloista erotetulla 11 ha:n alueella. Nyt Halikon sairaalan aluetta.

Alueen käytöstä:

1901 myytiin rakennusten irtaimisto. 1926 lähtien alueella ollut piirimielisairaala. Nyt alueella Halikon sairaala.

Omistussuhteet:

1926 lähtien kunnan, nyt kuntainliiton omistuksessa.

Tietoja säilyneistä rakennuksista:

Upseerirakennus (ns. Kapteenintalo). Ulkoa alkuperäinen asu, sisällä paljon muutoksia. Ollut asuinkäytössä, sairaalan taloustoimistona sekä potilaskanttiinina. Nyt talossa toimii sairaalan kuntoutusosasto. Aliupseerirakennus (ns. Vääpelintalo), kuistit myöhemmin rakennettu. Ollut asuinkäytössä, 1986 sairaalamuseo.

Tietoja hävinneistä rakennuksista:

Alueen yleiskuva:

Lisätietoja:

Molemmat rakennukset tarkoitus säilyttää.

Liitteitä:

IISALMI

Reservipiirin numero: 5

Säilyneitä rakennuksia: Ei ole

Alueen sijainti:

Lähellä Iisalmen rautatieasemaa, keskellä nykyistä Iisalmen kaupunkia Makkaralahden vieressä.

Alueen käytöstä:

Sotien välissä alue sotilaspiirin käytössä, myöhemmin Iisalmen tuberkuloosipiirin tuberkuloosisairaana.

Omistussuhteet:

Kunta osti alueen valtiolta 1960-luvun alussa.

Tietoja säilyneistä rakennuksista:**Tietoja hävinneistä rakennuksista:****Alueen yleiskuva:****Lisätietoja:**

Viljo Åberg, yli-ins., eläk. p. 977 - 21307

Alueella kerrostaloasutusta

Liitteitä:

IKAALINEN**Reservipiirin numero:** 2**Säilyneitä rakennuksia:** 3

Sairaalarakennus, muonavarasto, kellari

Alueen sijainti:

Vatulanharju, 8 km Ikaalisten keskustasta Kankaanpäähän

Alueen käytöstä:

Ollut kansakouluna ja urheilukeskuksena.

Omistussuhteet:

Ikaalisten kunnan omistuksessa 1920-luvulta lähtien.

Tietoja säilyneistä rakennuksista:

Sairaalarakennus myöhemmin laajennettu. Ollut kansakouluna, nyt urheilukeskus.

Muonavarasto toimii käymälänä.

Tietoja hävinneistä rakennuksista:

Kun alue siirtyi kunnalle rakennuksia alettiin purkaa. Varpeen kansakoulu on rakennettu upseerirakennuksen hirsistä.

Alueen yleiskuva:

372-458507

Lisätietoja:

Lehtori Jaakko Koskelo, p. 6407

Kirja: "Pojille siellä opetettiin sotataitehia" Ikaalisten reservin-komppania 1883-1902. Kirj. J. Koskelo ja L. Lammi. Ikaalinen-Seuran julkaisu.

Rakennukset on tarkoitus säilyttää.

Liitteitä:

JOENSUU**Reservipiirin numero: 5****Säilyneitä rakennuksia:****Alueen sijainti:**

Kontiolahden pitäjän Pielisensuun kylä.

Alueen käytöstä:

Ollut mm. keuhkotautiparantolana.

Omistussuhteet:**Tietoja säilyneistä rakennuksista:****Tietoja hävinneistä rakennuksista:****Alueen yleiskuva:****Lisätietoja:****Liitteitä:**

Rakennukset puuttu;
tieto Joensuun museosta
elokuussa 1994

KAJAANI

Reservipiirin numero: 4

Säilyneitä rakennuksia:

Ei ole (tieto ei täysin varma).

Alueen sijainti:

Kainuun rajavartiosto, Lehtikangas.

Alueen käytöstä:

Alue ollut sotilaskäytössä.

Omistussuhteet:

Rajavartiolaitos, puolustusvoimat.

Tietoja säilyneistä rakennuksista:

Tietoja hävinneistä rakennuksista:

Miehistörakennus paloi 1964. Tuhopoltto.

Alueen yleiskuva:

Lisätietoja:

Majuri Saharinen, Kainuun rajavartiosto, p. 986 - 38591

Liitteitä:

KEMI

Reservipiirin numero: 4

Säilyneitä rakennuksia:

Alueen sijainti:

Alueen käytöstä:

Omistussuhteet:

Tietoja säilyneistä rakennuksista:

Tietoja hävinneistä rakennuksista:

Alueen yleiskuva:

Lisätietoja:

Liitteitä:

KRUUNUPYY

Reservipiirin numero: 3

Säilyneitä rakennuksia: 9

Kaikki paitsi varusvarasto, muonavarasto ja käymälä

Alueen sijainti:

Noin 8 km keskustasta etelään, Merijärven kylä.

Alueen käytöstä:

Vuonna 1902 alueelle suunniteltiin sairaalaa. Vuosina 1911-14 alue oli asuin- ja konttorikäytössä, 1 maailmansodan aikana venäläisten joukkojen majoituspaikkana. Kansalaissodan jälkeen rakennukset van-
kila- ja vankeiden poliittisena. 1920-1923 varavankila-
na. Tämän jälkeen tyhjänä. 1926-1970 Kuntainliiton työlaitoksena.
Nyt paikalla pienteollisuutta.

Omistussuhteet:

Vuonna 1970 kunta osti alueen ja myi alueen yksityiselle.

Tietoja säilyneistä rakennuksista:

Rakennuksissa pienteollisuutta.

Tietoja hävinneistä rakennuksista:

Alueen yleiskuva:

Hyvin säilynyt kokonaisuus.

Lisätietoja:

Kirja: Kronoby kommuns historia.

Bertel Sandvik, rak.tarkastaja, p. 968 - 54200.

Liitteitä:

1 kartta.

LAIHIA

Reservipiirin numero: 3

Säilyneitä rakennuksia: 1

Upseerirakennus

Alueen sijainti:

Hulmin kylä, Laihian keskustasta noin 3,5 km Vaasaan valtatie 3:n varrella. Vieressä 2 huoltoasemaa.

Alueen käytöstä:

Rakennukset olleet asuinkäytössä.

Omistussuhteet:

Kunnan omistuksessa

Tietoja säilyneistä rakennuksista:

Upseerirakennus (ns. Kapteenintalo). Ollut asuinkäytössä, nyt käyttämättömänä. Ulkoasu alkuperäinen, kunto huono.

Tietoja hävinneistä rakennuksista:

Miehistörakennus. Purettu 1960-luvulla urheiluseura "Kimmon" rakennuttaman tanssilavan yhteydessä. Hirsistä talosta käytetty mahdollisesti tanssilavan rakennusmateriaalina.

Alueen yleiskuva:

Lisätietoja:

Esko Luoma, p. 770 440. Laihian museoyhdistys.

Liitteitä:

LAMMI

Reservipiirin numero: 7

Säilyneitä rakennuksia: 2

Upseerirakennus, alipuseerirakennus.

Alueen sijainti:

Ormajärven rannassa, Pl 50, 16900 Lammi

Alueen käytöstä:

Kansalaissodan aikana punakaartin kasarmina. 1918-23 vankeinhoitolaitoksen käytössä, alue tuolloin Helsingin keskusvankilan alainen varavankila. Alue siirtyi Hämeen työlaitoksen hallintaan vuonna 1924. Sen yhteydessä 1946 lähtien Lammin alkoholistihuoltola. Hämeen päihdehuollon Kuntainliitto.

Omistussuhteet:

Omistaja Hämeen päihdehuollon Kuntainliitto.

Tietoja säilyneistä rakennuksista:

Upseerirakennus (ns. komppanianpäällikön talo), täydellisesti uusittu, toimii laitoksen hallintorakennuksena. Ulkoseinät ennallaan. Aliupseerirakennus, ollut asuinkäytössä, 1967 lähtien tilapäiskäytössä.

Tietoja hävinneistä rakennuksista:

Miehistökasarmi tuhoutui tulipalossa 30.11.1925.

Alueen yleiskuva:

Lisätietoja:

Puhelin päihdehuoltolaan: 917 - 132 105.

Liitteitä:

LAPPEENRANTA**Reservipiirin numero: 8****Säilyneitä rakennuksia:****Alueen sijainti:****Alueen käytöstä:****Omistussuhteet:****Tietoja säilyneistä rakennuksista:****Tietoja hävinneistä rakennuksista:****Alueen yleiskuva:****Lisätietoja:****Liitteitä:**

LOHJA**Reservipiirin numero: 1****Säilyneitä rakennuksia:**

Ei ole

Alueen sijainti:

Nykyisen Lohjan keskustassa, kilometri Lohjan kirkosta etelään. Vanha Kiviniemen kylä.

Alueen käytöstä:

Lakkautuksen jälkeen käyttämättä 1914 saakka. Sitten vähävaraisten helsinkiläisten tuberkuloosilasten kouluna 1930-luvun loppuun. Jatkosodan aikana suojeluskunnan käytössä. Ollut väestönsuojana ja asevarastona. Syksystä 1944 vuoteen 1953 Porkkalan rajavartioston esikunta. Upseerirakennuksesta linja-autoasema 1958. Purettu 1977. Alueella uusi linja-autoasema.

Omistussuhteet:

Lohjan kauppalan omistukseen vuonna 1953.

Tietoja säilyneistä rakennuksista:**Tietoja hävinneistä rakennuksista:**

Upseerirakennus (ns. Kapteenintalo) linja-autoasemana 1958-1977, purettu. Muut jäljellä olleet purettiin vuonna 1958.

Alueen yleiskuva:**Lisätietoja:**

Torsti Salonen, museonjohtaja, puh. 24215

Valokuvia Kapteenintalosta sekä yleiskuvia alueesta Lohjan museossa.

Liitteitä:

MAARIA (Kärsämäki) *nyk. TURKU*

Reservipiirin numero: 2

Säilyneitä rakennuksia:

Alueen sijainti:

Alueen käytöstä:

Omistussuhteet:

Tietoja säilyneistä rakennuksista:

Tietoja hävinneistä rakennuksista:

Alueen yleiskuva:

Lisätietoja:

Liitteitä:

MIKKELI

Reservipiirin numero: 2

Säilyneitä rakennuksia: 12

Kaikki, paitsi ruokalarakennus

Alueen sijainti:

Jääkärintie, Linnanmäenkatu (Brahnenkatu)

Alueen käytöstä:

Omistussuhteet:

Puolustusministeriö

? Rakennushallitus

Tietoja säilyneistä rakennuksista:

Tietoja hävinneistä rakennuksista:

Alueen yleiskuva:

Puiston ympärillä symmetrisesti sijaitsevat puurakennukset muodostavat kiinteän ja yhtenäisen ryhmän alkuperäisen asemakaavan mukaisesti.

Lisätietoja:

Liitteitä:

Kaksi karttaa alueesta

*fassa luokitettaneen
tarkempaja päätelyä
aluetta. Kes. valtion
tönnököht. suojeluhetkele
VARR 491:032*

MÄNTYHARJU

Reservipiirin numero: 6

Säilyneitä rakennuksia: 1

Ns. apumökki

Alueen sijainti:

Niinimäen kylä, Tuustaipaleen huoltola

Alueen käytöstä:

Paikalla nyt Tuustaipaleen huoltola

Omistussuhteet:

Alue kuntainliiton omistuksessa

Tietoja säilyneistä rakennuksista:

Säilynyt rakennus toimii kirjastona

Tietoja hävinneistä rakennuksista:

Alueen yleiskuva:

Lisätietoja:

Liitteitä:

NÄRPIÖ

Reservipiirin numero: 3

Säilyneitä rakennuksia:

Alueen sijainti:

Ns. Ängskullan, Finnbyn kylä

Alueen käytöstä:

Lakkautus 1901, viimeistään 1.1.1902 tuli kasarmialueen olla tyhjä. Tyhjälle kasarmialueelle palkattiin valtion toimesta vahti. 1910-luvulla alue oli venäläisen sotaväen käytössä. Myöhemmin rakennukset toimineen vankilala.

Omistussuhteet:

Tietoja säilyneistä rakennuksista:

Tietoja hävinneistä rakennuksista:

Rakennukset mahdollisesti siirretty Ilmolan Tuomikylään vankilan käyttöön.

Alueen yleiskuva:

Lisätietoja:

Nordlund K.I., kirja "Blad ur Närpes historia" III, Vaasa 1931

Liitteitä:

ORIVESI

Reservipiirin numero: 7

Säilyneitä rakennuksia:

Ei ole

Alueen sijainti:

Oriveden keskustaa-ajamassa Rovastinkankaan alueella. Reservikomppania sijainnut pääosin nykyisen Oriveden ammattikoulun alueella.

Alueen käytöstä:

Ollut Suomen ainoa leprasairaala kunnes potilaat Helsinkiin Kivelän sairaalaan. Alue ollut myös kulkutautisairaala sekä asuinkäytössä. Nyt paikalla ammattikoulu.

Omistussuhteet:

Kuntainliiton omistuksessa

Tietoja säilyneistä rakennuksista:

Tietoja hävinneistä rakennuksista:

Jäljellä olleet rakennukset purettiin kun alue siirtyi kunnan omistukseen.

Alueen yleiskuva:

Lisätietoja:

Paikalle pystytetty kaksi muistolaattaa, toinen leprasairaalalle, toinen reservikomppanialle.

Liitteitä:

OULAINEN

Reservipiirin numero: 4

Säilyneitä rakennuksia: 1

Miehistörakennus

Alueen sijainti:

Oulaskangas, Pl 100, 86301 Oulainen

Alueen käytöstä:

Vuosina 1900-1914 tyhjänä. Sen jälkeen keuhkotautiparantola ja sairaala. Käyttämättä vuodesta 1978.

Omistussuhteet:

Oulaskankaan sairaalan kuntainliiton hallinnassa.

Tietoja säilyneistä rakennuksista:

Miehistörakennus. Tyhjänä 1900-1914. Sen jälkeen keuhkotautiparantolan päärakennus. Vuodesta 1978 lähtien käyttämättä. Rakennuksen sisätilat ovat alkuperäisestä poikenneessa käytössä olennaisesti muuttuneet. Parantolan alkuaikoina rakennusta laajennettiin lisäosastolla. Muutoksista huolimatta rakennuksen ulkoasu on kuitenkin yhä säilyttänyt alkuperäisen ilmeensä ja pääpiirteensä.

Tietoja hävinneistä rakennuksista:

Alueen yleiskuva:

Lisätietoja:

Harri Turunen, maist., p. 983 - 73533

Oulaskankaan sairaala, p. 983 - 70551

Liitteitä:

OULU

Marinkulua 2.

Reservipiirin numero: 4

Säilyneitä rakennuksia:

Alueen sijainti:

Alueen käytöstä:

Omistussuhteet:

mlti

Tietoja säilyneistä rakennuksista:

Tietoja hävinneistä rakennuksista:

Alueen yleiskuva:

Lisätietoja:

Liitteitä:

ks. Valtion lämpövoimaiset luettelot

RAUTJÄRVI**Reservipiirin numero:** 8**Säilyneitä rakennuksia:** 9

Upseerirakennus, aliupseerirakennus, varustevarasto, sairaalarakennus, ruutihuone, kellari, talli, sauna, huvimaja

Alueen sijainti:

Rautjärven Miettälässä

Alueen käytöstä:**Omistussuhteet:**

Koko alue ollut vuodesta 1922 Rautjärven kunnan omistuksessa

Tietoja säilyneistä rakennuksista:

Upseerirakennus (komppanianpäällikön talo), muutettu ja kunnostettu 1981.

Aliupseerirakennus (vääpelin asunto), peruskorjattu 1976.

Varustevarasto, peruskorjattu asunnoksi 1974.

Talli, muutetussa asussa, korjattu 1962.

Sairaalarakennus, entistävä korjaus museoksi suunniteltu 1983-84.

Kellari, alkuperäinen, kunto hyvä.

Sauna, korjaamaton, sisältä muutettu.

Huvimaja, kunnossa.

Ruutikellari, korjaamaton, kunnossa.

Tietoja hävinneistä rakennuksista:

Miehistörakennus, arestihuone, käymälä, ruokailurakennus ja portti.

Purettujen rakennusten paikalla on kaksi uudempaa rakennusta, vuonna 1943 rakennettu terveyskeskus miehistöparakin kohdalla ja vuonna 1962 rakennettu paloasema arestirakennuksen kohdalla.

Alueen yleiskuva:

Alue eräs parhaiten säilyneistä.

RAUTJÄRVI jatk.

Lisätietoja:

Lasse Laaksonen 10.12.1983 virkamatka paikalle. Matkakertomus museovirasto, rakennushistorian osasto.

Samalla paikalla oli jo aiemmin sijainnut venäläinen, Värälän rauhan jälkeen 1790-luvulla rakennettu kasarmialue, jonka toiminta lakkautettiin ilmeisesti 1830-luvulla. Tuolloin purettiin myös alueen kasarmirakennukset.

Ukko Könni, henkilöstöpäällikkö, Simpele, p. 954- 71221.

Kaakkoisseutu -lehdessä 4.11.1978 asiasta artikkeli.

Liitteitä:

3 kpl

SAVONLINNA**Reservipiirin numero: 6****Säilyneitä rakennuksia:****Alueen sijainti:****Alueen käytöstä:****Omistussuhteet:****Tietoja säilyneistä rakennuksista:****Tietoja hävinneistä rakennuksista:****Alueen yleiskuva:****Lisätietoja:****Liitteitä:**

SAARIJÄRVI**Reservipiirin numero: 7****Säilyneitä rakennuksia: 10**

Miehistörakennus, arestihuone, varusvarasto, ruokailukatos, sairaalarakennus, upseerirakennus, ehnkilökunnan asuntola, vartiotupa, autotalli, maakellari

Alueen sijainti:

Saarijärven metsänhoitokoulu, Keski-Suomen lääni, Kolkanlahden kylä.

Alueen käytöstä:

Vuosina 1900-1918 ilmeisesti tyhjänä, 1918 Jyväskylän suojeluskuntapiirin käytössä. 1939-44 puolustusvoimien päämajan keskuskarttavarastona. 1944 lomaliiton haltuun, sen jälkeen alueella toimi lyhyen ajan valtion polttoainetoimisto VAPO. Vuonna 1949 alue siirtyi Keski-Suomen metsänhoitolautakunnalle, paikalle sijoitettiin Saarijärven metsänhoitokoulu. 1950-51 perusteellisia korjauksia.

Omistussuhteet:

Ammattikasvatushallitus.

Tietoja säilyneistä rakennuksista:

Upseerirakennus (komppanianpäällikön talo), toimii metsänhoitokoulun johtajan asuntona.

Miehistörakennus toimii oppilaiden asuntolana. Lisäksi rakennuksessa luentosaleja sekä seurustelutilat.

Sairaalarakennus (vääpelintalo) ja varustehuone asuinkäytössä.

Ruokailukatos toimii puoliksi oppilasruokalana, puoliksi metsätyövälineiden kunnostamishuoneena.

Arestihuone ja varustehuone ovat varastokäytössä.

Tietoja hävinneistä rakennuksista:

Ampmaradalla sijainneen ruutihuoneen ja patruunavaraston hirsistä tyhtiin sotavuosina Ahvenlammen rantaan savusauna.

Alueen yleiskuva:

Alue parhaiten säilynyt reservikomppanioista.

Handwritten note: - metsästä on otettu

SAARIJÄRVI jatk.

Lisätietoja:

Reservikompanian rakennukset tehty vuonna 1883. Urakoitsijana kauppias Johan Parviainen Saarijärveltä.

Rakennustöitä valvoi Vaasan läänin arkkitehti Granstedt.

Saarijärvi -kirja. Toim. Mauno Jokipii, JKKY:n kotiseutusarja nro 1. Pieksämäki 1963. Art. Jussi T. Lappalainen myös kansio.

Valokuvia Museovirasto, rak.hist.osasto, neg.rho 67557, 67556, 67554, 67588, 67555, 67559.

Liitteitä:

SUONENJOKI

Reservipiirin numero: 5

Säilyneitä rakennuksia:

Ei ole

Alueen sijainti:

Suonenjoen keskustassa, Kasarminkadun varrella nykyisen terveystakeskuk-
sen alueen kohdalla. Rajana Suonenjoki, Isvedentie ja Rautalammintie.

Alueen käytöstä:

1920-luvun lopulla rakennuksia käytetty herättäjäjuhlien majoitukseen.
rakennukset siis ainakin tilapäisesti asuinkäytössä. Tuolloin oli
ainakin miehistörakennus jäljellä. Rakennukset olleet myös sairaala-
käytössä.

Omistussuhteet:

Suonenjoen maalaiskunta osti alueen valtiolta sotien jälkeen.

Tietoja säilyneistä rakennuksista:

Tietoja hävinneistä rakennuksista:

Sairaalarakennus purettiin viimeisenä reservikompanian rakennuksista
1970-luvun lopussa.

Alueen yleiskuva:

Lisätietoja:

Liitteitä:

TAAVETTI (Luumäki)

Reservipiirin numero: 6

Säilyneitä rakennuksia: 2

Miehistörakennus, aliupseerirakennus

Alueen sijainti:

Luumäen taajaman keskustassa

Alueen käytöstä:

Asuinkäytössä ja kouluna

Omistussuhteet:

Alue ollut 1930-luvulta lähtien kunnan omistuksessa.

Tietoja säilyneistä rakennuksista:

Miehistörakennus, kunto huono, runko lahonnut. Kunta vuokrannut rakennuksen pienteollisuudelle. Yläkerrassa toimii käsikudonta-asema, alakerrassa paperinjalostusta.

Tietoja hävinneistä rakennuksista:

Alueen yleiskuva:

Lisätietoja:

Rakennukset tarkoitus purkaa.

Jorma Svinhuvud ins., p. 953- 71341

Liitteitä:

UUSIKAUPUNKI**Reservipiirin numero: 2****Säilyneitä rakennuksia: 4**

Upseerirakennus, meihistorakennus (mahdollisesti), arestihuone, ali-upseerirakennus (mahdollisesti).

Alueen sijainti:

Uudenkaupungin sairaalan alueella

Alueen käytöstä:

Lakkautuksen jälkeen rakennukset tyhjinä. 1910-luvulla alueella mielisairaala. Aluksi rakennukset potilaskäytössä, vähitellen sairaalan henkilökunnan asunnoiksi. Säilyneet rakennukset edelleen asuinkäytössä.

Omistussuhteet:

Alue vuodesta 1914 lähtien kunnan omistuksessa.

Tietoja säilyneistä rakennuksista:

Upseerirakennus (ns. Päälylystön asunto), puoliksi asuinkäytössä, puoliksi lasten päiväkotina. Ainakin ulkoasu alkuperäinen.

Miehistörakennus, yläkerta tyhjänä paloturvallisuussyistä, alakerta asuinkäytössä.

Arestihuone, toimii yhden perheen asuntona.

Aliupseerirakennus, kahden perheen asuntona, käytännössä kokonaan uudelleen rakennettu.

Tietoja hävinneistä rakennuksista:**Alueen yleiskuva:****Lisätietoja:**

Lauri Määttänen, majuri, sotatieteen laitos, p. 90 - 177 791 tai 90-240 737.

Rakennuksia "viime aikoina" kunnostettu ja ne on tarkoitus säilyttää.

Liitteitä:

TUUSULA

Reservipiirin numero: 1

Säilyneitä rakennuksia:

Alueen sijainti:

Alueen käytöstä:

Omistussuhteet:

Tietoja säilyneistä rakennuksista:

Tietoja hävinneistä rakennuksista:

Alueen yleiskuva:

Lisätietoja:

Liitteitä:

=
KERAVAN
NUORTISOVANKILAN
JÄRVENPÄÄN OSASTO

ULVILA**Reservipiirin numero: 2****Säilyneitä rakennuksia: 4**

Miehistörakennus, aliupseerirakennus, upseerirakennus, sairaalarakennus.

Alueen sijainti:Lähellä Kokemäenjokea Ravanin kylässä. Maa otettu Sippolan tilasta.
Nyt Maa- ja kotitalousoppilaitos. *1 opetustila***Alueen käytöstä:**

Alueella toiminut mm. suojeluskuntapiirin leiripäivät. Paikalla myöhemmin karjatalouskoulu. Vuodesta 1986 lähtien kotitalousoppilaitos.

Omistussuhteet:Alue ja rakennukset kunnan omistuksessa. *kunnan omistuksessa***Tietoja säilyneistä rakennuksista:**

Miehistörakennus, sisältä poistettu toinen kerros, näin sisätilasta on tehty iso halli, joka toimii sotaveteraanien tanssipaikkana. Rakennusta jatkettu yhdestä päädyistä. Lisätila toimii ravintolana, josta pääsee tanssisaliin.

Aliupseerirakennus, talo asuinkäytössä, ulkoasu alkuperäinen.

Upseerirakennus (Kapteenintalo), rakennusta korotettu, uusi lautavuoraus. Nyt toimii rehtorinkansliana.

Sairaalarakennus, kunnosta ei tietoa.

Alueella lisäksi kellari- ja varastotiloja.

Tietoja hävinneistä rakennuksista:**Alueen yleiskuva:****Lisätietoja:**

Aimo Aho, kotiseutuyhdistyksen sihteeri, puh. 939- 388 148

~~Arvi Susi-Tama, kotiseutuyhdistyksen puh.joht., puh. 939 - 380 525~~

Ulvilan kotiseutuyhdistyksellä kuvia alueesta.

Liitteitä:

URJALA

Reservipiirin numero: 7

Säilyneitä rakennuksia:

Alueen sijainti:

Alueen käytöstä:

Omistussuhteet:

Tietoja säilyneistä rakennuksista:

Tietoja hävinneistä rakennuksista:

Alueen yleiskuva:

Lisätietoja:

Liitteitä:

Käytetty
piirros on jätetty
jälle.

Rakennustyypit: lyhyt selostus

- a) **Miehistörakennus** (Manskapsbarack). 290 miestä ja 8 aliupseeria varten. Hirrestä hakatun 2-kerroksisen rakennuksen pituus oli 24,9 ja leveys 16,6 m. Rakennukseen oli sisäänkäynti molemmista päistä. Alkuperäisen rakennuspiirustuksen mukaan alimmaisen kerroksen käytävältä noustiin yläkertaan neljää porraskäytävää pitkin. Myöhemmin nämä portaat korvattiin rakennuksen pätyyn sijoitetuilla ulkoportailla.
- b) **Ruokailukatos** keittiöineen 182 miestä varten. Lautarakenteinen keittiöosa oli kooltaan 10,15 x 6,6 m. Sen toiseen pitkään sivuun liittyi 17,0 x 13,35 m:n suuruinen seinätön ruokailukatos.
- c) **Upseerirakennus**, jossa oli komppanian päällikön asunto ja kanslia sekä huone komppaniaa tarkastamaan saapuvia upseereita varten. Viimeksi mainittu huone oli alkuvaiheessa alakerrassa, mutta noin 1892 yläkertaan tehtiin kaksi huonetta, päällikön huoneet, tarkastajia varten. Hirsirakenteisen rakennuksen pituus oli 16,3 ja leveys 12,7 m.
- d) **Aliupseerirakennus** oli niinkään hirrestä hakattu ja talviasuttava. Tässä rakennuksessa, jonka mitat olivat 10,25 ja 9,65, asuivat väepeli ja varusmestari perheineen.
- e) **Ulkohuonerakennus**, jonka pituus oli 16,5 ja leveys 6,6 m, käsitti puuvajan, vaunutallin, kahden hevosen tallin, samoin kahden lehmän navetan sekä upseerien ja aliupseerien käymälät.
- f) **Muonavarasto**, kooltaan 6,6 x 6,0 m. Rakennuksen alla oli kellarit.
- g) **Varusvarasto** oli mitoiltaan 14,3 ja 7,45 m. Hyllyköt varusteiden säilyttämistä varten, sillä ne varastoitiin tähän rakennukseen myös yli talven.
- h) **Sauna peseytymishuoneineen** oli 6,0 x 7,2 m:n suuruinen. Saunavesi lämmitettiin peseytymishuoneessa olevassa muuripadassa.

- i) **Sairastuparakennus** (12,05 x 7,2 m) oli kuuden kotilaan sairaus-sali, keittiö ja vastaanottohuone lääkäriä varten. Potilaitten ruoka valmistettiin sairastuvan keittiössä, potilaitten ruoka-annos oli terveitten annosta suurempi.
- j) **Käymälä** (Latrinbyggnad), 20-paikkainen rakennus, kooltaan 12,2 x 4,8 m. Siinä oli erillinen osasto aliupseereille ja rakennuk-sen toisessa päässä oli "pisuaari".
- k) **Arestihuone**, jossa oli neljä arestikoppia ja vartiotupa, oli mitoiltaan 8,25 x 8,2 m. Arestikoppien kaltereilla varustetut ikkunat olivat ylhäällä katon rajassa.
- l) **Ruutihuone**, josta käytetään piirroksissa myös ruutimakasiinin nimeä, oli 4,2 x 2,7 m:n suuruinen puurakennus. Se oli raken-nuspiirustusten mukaan tehtävä neljän kivisen nurkkapilarin varaan siten, että permanto oli 70 cm:n korkeudella maasta ja että lattian alle oli esteetön näköala. Tämä oli tieten-kin varovaisuussyistä. Tässä ruutihuoneessa ilmeisesti säily-tettiin sekä irrallaan ollut ruuti että valmiit patruunat. Haastatteluteitse mm. Lammilta saadut tiedot tukevat kylläkin kertojien muistikuvaa siitä, että alueilla olisi ollut varsi-nainen ruutikellarikin, mutta piirustuksia tällaisesta ei ta-vattu. Ruutihuone oli sijoitettu sitä varten varatulle, noin 30 x 30 m:n suuruiselle alueelle, joka oli varsinaisen kasar-mialueen ulkopuolella siten, että lähimmästä kasarmirakennuk-sesta oli ruutihuoneelle matkaa vähintään 70 metriä. Ruuti-makasiinialueen ympärillä oli vielä erityinen suoja-alue, jo-ten varovaisuustoimenpiteet oli viety sangen pitkälle.